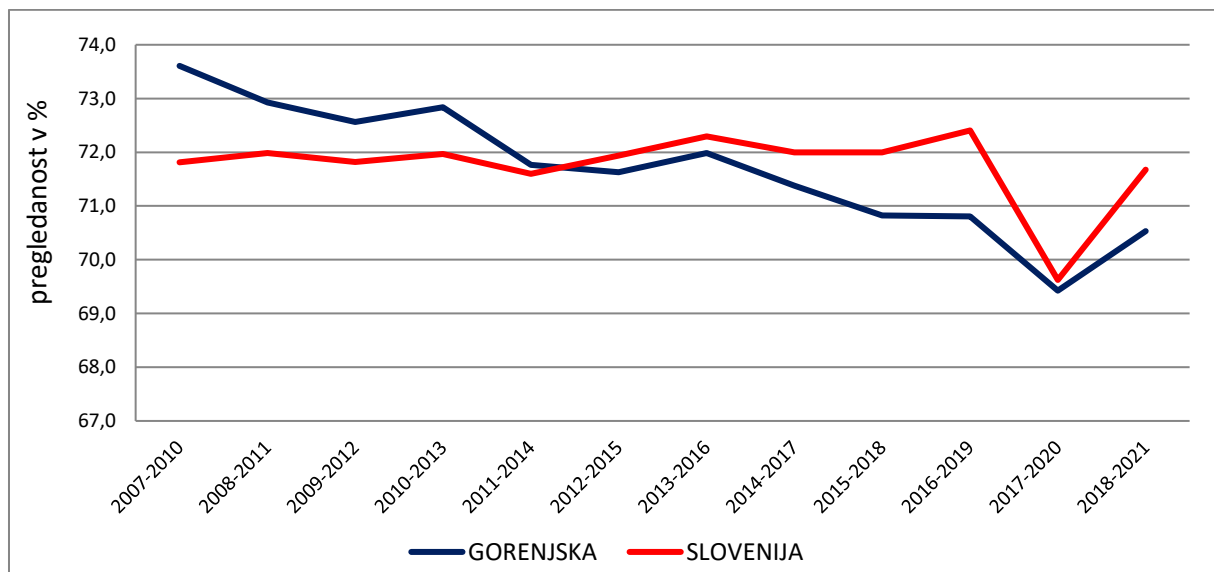

PREPREČEVANJE RAKA MATERNIČNEGA VRATU NA GORENJSKEM

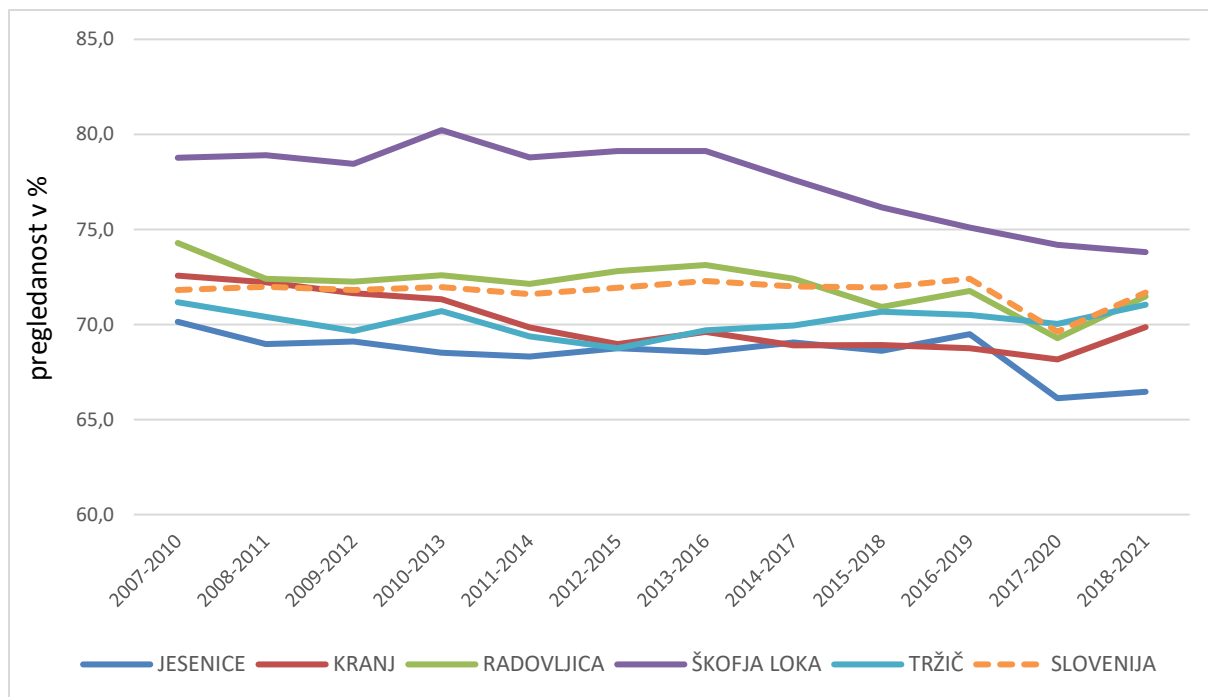
Rak materničnega vratu (RMV) je med raki izjema, saj o njem vemo dovolj, da lahko preprečimo skoraj vsak nov primer tega raka. Če je ženska cepljena proti HPV in se redno udeležuje presejalnega programa ZORA, je verjetnost, da bo zbolela za tem rakom, izjemno majhna.

Svetovna zdravstvene organizacija (SZO) je novembra 2020 uradno lansirala globalno strategijo za eliminacijo prvega raka na svetu – RMV. Slovenija s programom ZORA že dosega dva od treh ciljev, ki so nujni za eliminacijo RMV: več kot 70-odstotno udeležbo žensk v programu ZORA in učinkovito zdravljenje predrakavih in rakavih sprememb materničnega vratu pri več kot 90 % žensk. Za doseg tretjega cilja pa bomo morali doseči še 90 % precepljenost proti HPV.

Pregledanost v program ZORA na Gorenjskem je v zadnjem triletnem obdobju izboljšala in ponovno dosegla ciljno 70 % (70,5 %), še vedno pa zaostaja za slovenskim povprečjem (71,7 %) (slika 1). Trend gibanja pregledanosti je bil v vseh upravnih enotah (UE) na Gorenjskem, z izjemo Tržiča, v opazovanem obdobju v upadu. Ciljne 70 % pregledanosti ne dosejata dve UE in sicer UE Kranj (69,9 %) ter UE Jesenice (66,5 %). Najboljšo pregledanost beleži UE Škofja Loka (73,8 %) (slika 2). Pregled po občinah pokaže, da ima najboljšo pregledanost med gorenjskimi občinami v triletnem obdobju 2018-2021 občina Škofja Loka (74,0 %), najslabšo pa občina Kranjska Gora (62,8 %).

Slika 1: Triletna pregledanost žensk v programu ZORA v dvanajstih drsečih triletnih obdobjih (01. 07.–30. 06.), Gorenjska in Slovenija

Slika 2: Triletna pregledanost žensk v programu ZORA v dvanajstih drsečih triletnih obdobjih (01. 07.–30. 06.), upravne enote Gorenjske

Precepljenost proti okužbam s HPV pri deklicah v 6. razredu osnovne šole je v Sloveniji v šolskem letu 2019/20 znašala 58,5 % in se je zmanjšala za 0,8 % v primerjavi z letom 2018/19, ko je bila 59,3 %. V primerjavi s prejšnjim šolskim letom je precepljenost v kranjski regiji, ki je sicer podpovprečna, ostala enaka, je pa še dodatno upadla v šolskem letu 2020/21. Dvig precepljenosti proti HPV ostaja pomemben izziv.

Ob letošnjem evropskem tednu boja proti RMV, ki je potekal od 17. do 23. januarja 2022, želimo ženske še dodatno spomniti na redno obiskovanje presejalnih pregledov DP ZORA tudi v času covid-19. Še prav posebej pozivamo k pregledu mlajše ženske (stare od 20 do 39 let), saj je v tej starostni skupini v času pandemije pregledanost s tem pa je bilo posledično odkritih tudi manj predrakavih sprememb. Prav tako naj ženske ne odlašajo s klicem izbranega osebnega ginekologa, če posumijo, da imajo znake, sumljive za raka materničnega vratu.

Pripravili: prim. Alenka Hafner, dr. med. in Zala Marn, DMS

Viri:

- www.nijz.si
- www.zora.onko-i.si
- regijski podatki NIJZ OE Kranj